

8. A (katjusa.rucigaj@guest.arnes.si)

Dragi učenci 8. a!

Upam, da ste si med krajšimi počitnicami nabrali novih moči za šolsko delo.

Ta teden boste obravnavali še zadnjega od vseh desetih odvisnikov, in sicer prilastkov odvisnik. Poleg tega boste spoznali besedilo ekonomske propagande – oglas (reklamo), ki ga poznate še iz prejšnjih let. Ne pozabite: vse, kar sem zapisala z modro barvo, je potrebno prepisati ali nalepiti v zvezek k ustrezni učni vsebini, saj je pomembno. Rešitve vseh nalog pa tako kot vedno najdete na koncu te priloge. Če česar koli ne razumete, se mi oglasite z vprašanji.

Ker sem vam za ta teden pripravila manj dela, lahko na spletni strani www.ric.si pod zavihkom Nacionalno preverjanje znanja – predmet slovenščina – 9. razred/3. triletje poiščete letošnji NPZ (za šolsko leto 2019/2020; verjetno bo objavljen 5. maja ali kasneje). Če imate možnost, si ga oglejte, najbolj pogumni pa se lahko celo lotite reševanja (čas pisanja je 60 minut).

Redno se mi oglašajte, kako vam gre. Upam, da se čim prej vidimo v šoli.

Vaša učiteljica Katjuša

NAVODILA ZA DELO OD 4. 5. DO 8. 5. 2020

• Od vseh desetih odvisnikov nam je ostal le še **prilastkov odvisnik**. Ta je malce poseben in drugačen od vseh ostalih. Najprej si preberite razlago (DZ str. 93) in v okvirčku podčrtajte bistvo. Nato v miselni vzorec (ali po točkah, tako kot običajno) v zvezek zapišite razlago (**obarvano z modro – zapis v zvezek**), kot ste to storili za ostalih devet odvisnikov:

10. PRILASTKOV ODVISNIK (DZ str. 88–96)

Enostavna poved: Všeč so ji **svetlolasi fantje**. ali primer: **Domače živali so koristne.**

Podredno zložena poved:

Všeč so ji fantje, ki so svetlolasi.
prilastkov odvisnik

ali primer: Živali, ki so domače, so koristne.
prilastkov odvisnik

(*Všeč so ji fantje* PODVIJUGAMO, ker je glavni stavek; *ki* OBKROŽIMO, ker je veznik; *ki so svetlolasi* PODČRTAMO S PIKAMI, saj gre za prilastkov odvisnik, spodaj zapišemo *pril. odv.* Ali drugi primer: *Živali so koristne* PODVIJUGAMO, ker je glavni stavek (pazite: pol ga je na levi strani prilastkovega odvisnika, pol pa na desni strani); *ki* OBKROŽIMO, ker je veznik; *ki so domače* PODČRTAMO S PIKAMI, saj gre za prilastkov odvisnik, spodaj zapišemo *pril. odv.*)

Vprašalnica za prilastkov odvisnik: **KATERI** (včasih tudi **KAKŠEN, ČIGAV**) + beseda iz glavnega stavka, na katero se odvisnik nanaša (Kateri fantje so ji všeč? (Tisti,) ki so svetlolasi. Katere živali so koristne? (Tiste,) ki so domače.)

Pretvorba enostavne povedi v podredno zloženo: Prilastkov odvisnik po navadi ne nastane iz celotnega stavčnega člena, temveč le iz dela stavčnega člena (npr. iz pridevnika v osebku); prepoznamo ga po vezniku **KI** (**KATERI ...**).

Podčrtamo: (s pikicami)
pril. odv.

PAZI: Prilastkov odvisnik je drugačen od ostalih odvisnikov:

- Pogosto se prilastkov odvisnik »vrine« med glavni stavek, tako da je nekaj glavnega stavka na levi, nekaj pa ga je na desni strani prilastkovega odvisnika (v takšnem primeru imamo **DVE (!)** vejici: pred začetkom in na koncu prilastkovega odvisnika, npr.: Živali, ki so domače, so koristne.). Gre za dve »polovici« glavnega stavka (ki skupaj tvorita 1 glavni stavek), ne pa za dva glavna stavka (saj vemo, da je merilo: 1 stavek = 1 osebna glagolska oblika).

- Po prilastkovem odvisniku se **NE** sprašujemo s povedkom glavnega stavka (kot se pri vseh ostalih devetih odvisnikih), ampak s pomočjo **BESEDE** iz glavnega stavka, na katero se odvisnik nanaša in jo natančneje določa (ta beseda po navadi stoji tik pred prilastkovim odvisnikom).

- Posebni so primeri s predlogi (s/z, pri, na, ob, brez ...), ko veznik ne stoji takoj za vejico, ampak za predlogom, na primer: To je prijateljica, s katero se dobro razumem. (vezniška beseda je **KATERO**, S pa je predlog).

Ko zapišete razlago prilastkovega odvisnika v zvezek, se lotite še **nalog v delovnem zvezku**, in sicer na **str. 90–96**. Naredite naloge: str. 90/4., 91/5., 92/6., 93/7., 94/8., 95/9., 10., 96/11. Ni potrebno narediti vseh nalog, zato spustite naloge str. 88–89/1., 2., 3., 94/7.a, 96/12. Svoje odgovore nalog iz DZ **preverite v rešitvah**, ki jih najdete na koncu te priloge ali pa na povezavi Mladinske knjige

https://www.mladinska.com/sola/ucbeniki_mkz/resitve-nalog#Sloven%C5%A1%C4%8Dina,%209.%20razred
pod zavihkom 8. razred: Slovenščina 8, samostojni delovni zvezek 1. in 2. del (na straneh 97–101).

• Da si malo oddahnate od odvisnikov, si boste v 10. poglavju pogledali še, kaj je **oglas ali reklama**. To smo obravnavali že v 6. razredu, zato boste učno vsebino le ponovili. Zapis v zvezek (obarvano z modro – naslov in razlaga):

BESEDILO EKONOMSKE PROPAGANDE: OGLAS ALI REKLAMA (DZ str. 110–115)

OGLAS ali REKLAMA je besedilo, ki naslovnika prepričuje, da je izdelek (ali storitev), ki ga besedilo propagira/oglašuje, najboljši (pretirano ga hvali, ne da bi bile trditve utemeljene) in da ga naslovnik potrebuje. Zato ga želi prepričati, naj ga npr. kupi. Oglas želi biti čim bolj opazen z uporabo barv, fotografij, besednih iger, znanih oseb, priljubljene glasbe ...

Ko zapišete razlago v zvezek, se lotite **nalog v delovnem zvezku**, in sicer na **str. 110–115 (naloge 1–14)**. V nalogi 12 preberite razlago in podčrtajte bistvo. Svoje odgovore nalog iz DZ preverite v rešitvah, ki jih najdete na koncu te priloge ali pa na povezavi Mladinske knjige https://www.mladinska.com/sola/ucbeniki_mkz/resitve-nalog#Sloven%C5%A1%C4%8Dina,%209.%20razred pod zavihkom 8. razred: Slovenščina 8, samostojni delovni zvezek 1. in 2. del (na straneh 108–110).

8. A – REŠITVE: TOPLEJŠA ZEMLJA – HLADNEJŠA EVROPA? PRILASTKOV ODVISNIK

4. naloga: a, b-naloga:

Pretežno vsa severozahodna Evropa in del Severne Amerike imata dokaj blagodejno in toplo podnebje zaradi toka, ki na sever prinaša toplo vodo iz tropskega pasu.

Zaradi katerega toka?

Zaradi ledenikov, ki se talijo, **v oceane pritekajo veliko količine mrzle vode**.

Katerih ledenikov?

Kljub svoji mogočnosti je za tolikšne spremembe v svetovnem podnebjju občutljiv tudi topel morski tok, ki obliva zahodno obalo Evrope in obalo Severne Amerike.

Kateri (topel morski) tok?

Topel tok, zaradi katerega ima zahodna obala naše celine ugodno podnebje, **tako ne bi več vplival na podnebje zahodne obale Evrope**.

Kateri (topel) tok?

Po odvisnem stavku sem se vprašal/-a

A z vprašalnico in s povedkom glavnega stavka.

B z vprašalnico in z besedo/besedno zvezo, ki stoji tik pred odvisnikom. C z vprašalnico in besedo/besedno zvezo, ki stoji kjer koli v glavnem stavku. c-naloga:

A Kaj se je zgodilo oziroma kaj se dogaja.

B Kdaj se je pripetilo dejanje, o katerem govori glavni stavek.

C Kaj je značilno za osebo, predmet, pojav, omenjen v glavnem stavku.

Č Kaj je povzročilo dejanje, o katerem govori glavni stavek.

D Kje je potekalo dejanje, o katerem govori glavni stavek.

E Na kakšen način je potekalo dejanje, o katerem govori glavni stavek. č-naloga:

Odvisnik v povedkih **ne dopolnjuje povedka, temveč katerega od drugih stavčnih členov**.

5. naloga: a nal.:

DA NE

b-naloga: talečih se

c-nal.

Iz odvisnika izvem, katera **lastnost** je značilna za osebo, stvar, pojav, kraj.

Tak odvisnik bi imenoval/-a osebkov/predmetni/krajevni/**prilastkov odvisnik**.

6. naloga: a-naloga:

V vsaki povedi so trije stavki/sta dva stavka/je en sam stavek.

1. poved:

- V oceane priteka veliko mrzle vode zaradi ledenikov, ki se talijo.

2. poved:

- Zaradi ledenikov priteka veliko mrzle vode ki se talijo.

b-naloga: DA NE

Pojasnilo:

V obeh primerih je uporabljen prilastkov odvisnik, zato bi oba odvisnika lahko zamenjal/-a s povedjo *Zaradi talečih se ledenikov v oceane priteka veliko mrzle vode.*

c-naloga:

V prvi povedi stoji prilastkov odvisnik **za glavnim stavkom.**

V drugi povedi stoji prilastkov odvisnik **sredi glavnega stavka, takoj za stavčnim členom, ki ga natančneje določa.**

č-naloga:

A Poved je sestavljena iz treh stavkov, ki so med seboj ločeni z vejicama.

B Raba dveh vejic ni ustrezna, gre za napako.

C **Prilastkov odvisnik stoji sredi glavnega stavka, zato mora biti od njega na obeh straneh ločen z vejico.**

7. naloga: b-naloga:

Ponor je večja odprtina (jama) v kraškem površju, **v katero izginja reka ali potok**. Te kraške oblike so prava vrata med površjem in kraškimi jamami, **ki ležijo nekje v spodnjih zemeljskih plasteh**. Ponor nastane zaradi spremembe v sestavi tal. Voda, **ki je pred tem drsela po neprepustnem terenu (skali ali prsti)**, se skozi prepustno plast »precedi« v podzemlje. S seboj pa s površine

odnaša pesek in razne usedline, **ki lahko prepustno plast širijo in poglobljajo**. Ponori so posebej pomembni, ker urejajo dotok vode v podzemlje.

Obkrožil/-a sem tri prilastkove odvisnike.

DA NE

Vse obkrožene odvisnike povezuje z glavnim stavkom veznik ki.

DA NE

Po vseh obkroženih odvisnikih sem se vprašal/-a z isto vprašalnico.

DA NE

Vsi obkroženi odvisniki so pred glavnim stavkom.

DA NE

8. naloga: a-naloga:

Po smislu, npr.:

Najraje bi si ogledal/-a Postojnsko jamo/Potočko zijalko/botanični vrt Julijana v Trenti/**naravni park v Strunjanu**/dolino reke Kolpe, **saj me zanima vse, kar je povezano z morjem (soline, rastline pod vodo in nad njo).** b-naloga:

Ljudje so izkrčili pobočja hribovij, ki so bila nekoč porasla z gozdovi.

To so še danes odmaknjeni kraji, do katerih vodijo gorske ceste in kolovozi.

Gorsko kolo je vozilo, s katerim lahko brez težav potujemo po teh območjih.

Na pot se je najbolje odpraviti s kolesarskim vodnikom, v katerem najdeš opise poti.

9. naloga:

V gore se rad odpravim po stezah, ki jih naredijo divje koze.

Vsaka na novo odkrita pot je doživetje, zaradi katerega se še močneje zaljubim v hribe.

V Krnskem pogorju me vedno pretresejo kaverne, v katerih so prebivali vojaki med prvo svetovno vojno.

Steze, po katerih so z mulami prinašali živež in strelivo, se imenujejo *mulatjera*.

Lep je pogled na reko Sočo, ki je smaragdne barve.

Teče mimo Kobarida, v katerem je zanimiva muzejska zbirka o soški fronti.

10. naloga:

Najprej smo obiskali kraj, v katerem se je rodil Oton Župančič.

Vas, v kateri še vedno izdelujejo domače laneno platno, **se imenuje Adlešiči.**

Reka, ki se ponaša z laskavim naslovom »najdaljša slovenska riviera«, **se imenuje Kolpa.**

Ogledali smo si središče Bele krajine Metliko, v kateri je Gasilski muzej dr. Branka Božiča.

11. naloga:

V Kamniških planinah ljudje še danes vidijo kozo z zlatimi parklji, **ki** hodi pit k zlatemu studencu.

Za skrivnost zlatega studenca je vedel neki Lah, **ki** je prihajal tja vsako leto.

Pri planšaricah, **ki** so mu ponudile mleko, si je nekoliko odpočil.
 S seboj na pot je vzel steklenico, v **kateri** je nato planšaricam prinesel zlato.
 Vedel je namreč za studenec, v **katerem** je našel zlato.
 List papirja, na **katerem** je bila narisana pot do zlatega studenca, je pred smrtjo izročil sinovoma.
 Sinova, **ki** sta želela hitro obogateti, sta se odpravila iskat studenec. Našla sta le izvir mrzle studenčnice, iz **katerega** lahko pije vsakdo.

REŠITVE: POPESTRIMO SI POČITNICE UŽIVALI BOSTE, SE ZABAVALI IN SE OGROMNO NAUČILI BESEDILO EKONOMSKE PROPAGANDE (OGLAS/REKLAMA)

2. naloga:

Obe besedili govorita o učenju slovenščine v Mladinski poletni šoli slovenščine.

3. naloga:

- A** Da bi bralcem natančno predstavila program poletne šole.
- B** Da bi bralci izvedeli, da poletna šola poteka tudi to poletje.
- C** Da bi bralce prepričala, naj se udeležijo tečaja slovenščine. Č Da bi bralci pohvalili tečaj slovenščine.

4. naloga: a-naloga:

PODATKI O POLETNI ŠOLI	1. besedilo	2. besedilo
Kraj poteka poletne šole		X
Čas poteka poletne šole	X	
Trajanje tečaja slovenščine	X	X
Pridobitev potrdila o udeležbi na tečaju	X	X
Pridobitev potrdila o znanju slovenščine		X
Dodatne dejavnosti ob tečaju	X	
Dodatno učenje slovenščine		X
Organizator poletne šole	X	

b-naloga:

O poletni šoli sem izvedel/-a več podatkov iz **prvega/1.** besedila.

5. naloga: Po smislu, npr.:

Pisec je s tem rekom hotel povedati, da znanje več jezikov poveča človekovo pomembnost.

6. naloga: Iz besedil **sem razbral piščevo mnenje**/nisem razbral/-a piščevega mnenja o poletni šoli.

Na primer:

Besede/Besedne zveze iz 1. besedila: **ne bo razočarala, mučili s slovnico, nepozabnimi popoldanskimi in večernimi dejavnostmi, čas bo hitro minil, v veselem razpoloženju** Besede/besedne zveze iz 2. besedila:

nekaj čudovitih tednov, najlepših evropskih mest, popestrile raznovrstne dodatne dejavnosti

7. naloga: a-naloga:

Posmisli, npr.: **DA** NE

Obljubi je, da nihče ne bo odšel s tečaja brez dobrega znanja slovenščine, vendar tega tečajnikom ne more obljubiti že pred začetkom tečaja. Prav tako pa je pretiraval s podatkom, da bodo vsi prišli na tečaj tudi naslednje leto.

b-naloga:

Pritegniti želi mlade,	Del besedila
ki si želijo spoznati prijatelje iz različnih dežel.	Vabljeni ste v družbo svojih vrstnikov z vsega sveta.
ki radi odkrivajo nova evropska mesta.	z nami preživite nekaj čudovitih tednov v enem najlepših evropskih mest.
ki si ne želijo učenja samo ob vsebinah iz učbenikov.	ki bodo znali vsebino prilagoditi prav vam.
ki se želijo slovenščine čim bolje naučiti.	smo za vas pripravili poseben popoldanski tečaj

ki jim je ob učenju pomembna tudi zabava.

Večere vam bodo popestrile raznovrstne dodatne dejavnosti.

8. naloga: *Po smislu, npr.:*

Odločil/-a sem se za odgovor **C**, saj **se naslovnik odloči za tečaj glede na to, kaj ponujajo in ne po fotografijah, ki ne povejo veliko.**

9. naloga: *Po smislu, npr.:*

Na spletu bi objavila 1. besedilo, saj je v njem več podatkov, ki jih udeleženci tečaja potrebujejo, da se lažje odločijo za tečaj (npr. kdaj je tečaj, katere dejavnosti še nudijo, kako se bodo učili slovenščino).

10. naloga: *Po smislu, npr.:*

Še bolj natančno bi jim predstavil/-a dodatne dejavnosti.
Predstavil/-a nekaj vtisov udeležencev lanskoletne šole.
Naredil/-a kakšno zanimivo/šaljivo ilustracijo.

11. naloga:

A Zasebno uradno vabilo.

Besedilo ekonomske propagande.

B Neuradno obvestilo.

Č Javna zahvala.

13. naloga: a-naloga:

Po smislu, dva razloga od:

- Zaradi ogleda kobilarne in lipicancev.
- Zaradi muzeja v kobilarni.
- Zaradi sprehoda po Lipici in njeni okolici.
- Zaradi predstave lipiške klasične šole jahanja.

b-naloga: / c-naloga:

A Vožnjo s kočijo po Lipici.

C Jahanje lipicancev.

B **Ogled Lipice.**

Č Ogled klasične šole jahanja. **č-naloga:**

Po smislu, npr.: Najprej sem opazil/-a čudovitega konja lipicanca. **d-naloga:** *Na primer:* enkratno, nikjer, bisera, plemenitimi, lepoto, ponosni, gracioznem, občudovali, uživali, sprostiti, spokojnosti

14. naloga: *Po smislu, npr.:*

Besedilo me **JE**/NI pritegnilo, **ker imam rad živali, še posebej konje in ker uživam v naravi in raziskovanju pokrajine.**